

Ob stari lončevini pri Cingelu
nove keramične umetnine
Nežike Novak

STRAN 5

Avstrija in Slovenija v tekmi za vstop v NATO

Bavarski ministrski predsednik Stoiber se je pretekli teden mudil na Koroškem. Ob tej priložnosti je pihal deželnemu glavarju Zernattu na dušo, češ le glejte vi Avstrijci, da vas Slovenija ne bo prehitela v tekmovanju za vstop v NATO. Zernatto je ob tem nedvomno užival, saj se je sam prav te dni eksponiral v avstrijskih medijih z zahtevo, naj republika Avstrija nemudoma opusti svojo nevtralnost in se pridruži vojaški zvezi NATO.

Avstrijsko prebivalstvo po najnovejših raziskavah pristop pretežno odklanja; nevtralnost kot zunanjepolitična stalnica ima še vedno visok ugled in tudi med avstrijskimi strankami ni enotnega mnenja. V Sloveniji je o tem vprašanju v političnih vrhovih nekoliko več enoumja, kar pa ne pomeni, da je neosporavano.

**Ozadje
in komentar** stran 3

Iz vsebine

ZERNATTO Problem z društvu

Koroški deželni glavar ne ve, zakaj naj se pogovarja o manjšinski problematiki z nekakšnimi »društvu« (kakršni sta med drugimi tudi NSKS in ZSO), in od kod si ti jemljejo legitimnost za zastopanje manjšine. Podpredsednica ZSO Sonja Wakounig mu odgovarja.

stran 2

ZVEZA-BANK Pomlajen odbor

Več kot 100 milijonov šilingov škode je lani utrpela Zveza-Bank zaradi raznih malverzacij. Na občnem zboru pretekli teden so zadružnice in zadružniki sprejeli nova pravila, ki naj omogočijo fleksibilno in učinkovitejše delovanje odbora, odbor sam pa niso samo pomladili, temveč obenem skrčili in strokovno okrepili.

stran 3

8. MAJ Izziv družbenemu spominu

V Celovcu je po 8. maju 1945 poimenovana cesta; to pa ne pomeni, da tisti, ki se po njej sprehajajo, vedo, kaj ta datum pomeni. Zapis ob obletnici.

stran 4

Skupna nemško-francoska brigada v sklopu evropske vojaške zveze (WEU), ki jo logistično vodi NATO; namen te in podobnih enot so med drugim posegi tudi zunaj lastnega zavezniškega področja. Foto: arhiv

KOMENTAR

Vida Obid

OB KOROŠKI deželni razstavi

»Vse je lov ...« je na

»Vse je lov ...« je na precej informacijskega gradiva, med drugim tudi o t.i. »rosental card«, s katero lahko obiščete devet razstav v Rožu, poleg centralne v Borovljah tudi razstave slovenskih prosvetnih društev.

Čeprav na letaku celotno besedilo ni v obeh deželnih jezikih, je vendar napredek, da so te razstave napovedane tudi v slovenščini. Prav tako je oglaševalnega sponzorja Posojilnice-Bank Borovlje dvojezičen. Opisi razstavljenih predmetov na deželni razstavi so štirijezični – med drugim tudi slovenski – v katalogu smo v prispevku dr. Avgušтина Malleja upoštevani tudi koroški Slovenci, obči-

na Borovlje je izdala prireditveni koledar, v katerem so prispevali

vki SPD Borovlje napovedani dvojezično, bistrška občina pa dvojezičen letak kulturnih dogodkov na svojem območju.

Nekaterim se bo zdelo, da je slovenščina upoštevana kar

Boj za samoumevnost

zadovoljivo, drugim pa, da je to vse premalo ali pa samoumevno. Res pa je, da sta za to »samoumevnost« tako SPZ kot tudi SPD »Borovlje« vložila precej napora, saj občinski uradniki na slovenščino sami niti ne pomislijo. Pri tem pa ni pomembno, ali iz malomarnosti, nevednosti ali zavestnega preziranjja.

Korošci pri Janezu Podobniku ...

Prejšnji teden je predsednik slovenskega parlamenta Janez Podobnik (Ljudska stranka) sprejel delegacijo koroških Slovencev, kakor je v navadi pred obiskom, ki ga imajo

slovenski politiki pri kolegih v Avstriji. Podobnik je namreč obiskal kolego na Dunaju Heinza Fischerja.

Delegacijo so sestavljali Sonja Wakounig, podpredsednica Zveze slovenskih organizacij, Nanti Olip, predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev, Gustav Brumnik, predsednik Slovenske prosvetne zveze, Marija Perne, podpredsednica Krščanske kulturne zveze, vodja Dušnopastirskega urada Jože Marketz in tajnik Enotne liste Bernard Sadvnik. Podobnika so opozorili na pereča vprašanja otroških vrtcev, možnosti sprejemanja programa RTV Slovenije, na še nerešeno vprašanje dvojezičnega pouka za četrti razred ljudskih šol ter na topografske napise, ki še vedno ne stojijo niti tam, kjer bi po zakonu morali.

Predsednik NSKS Olip je pogovor izrazil za napad proti ZSO in še posebej proti komisiji, ki jo sestavljajo člani sosvetov vseh avstrijskih manjšin, zadolženi za izdelavo skupnih predlogov za novelizacijo zakona o narodnih skupnostih.

Pogovoru sta prisostvovala tudi poslanec Schiffrer in generalni konzul v Celovcu Jože Jeraj.

Predsednika Janeza Podobnika pa sta pretekli ponedeljek in torek na Dunaju poleg predsednika parlamenta Heinza Fischerja sprejela še notranji minister Schlögl in pa zvezni predsednik Thomas Klestil. V pogovorih so avstrijski sogovorniki obljubili pomoč pri slovenskem vključevanju v evropske integracije.

... in pri predsedniku Kučanu

Predsednik republike Slovenije Milan Kučan je na pogovore povabil predstavnike ZSO in NSKS, da bi posredoval med obema stranema, ki se v zadnjih letih bistveno razhajata. Glavno vprašanje je bilo, ali organizaciji potrebujeta skupen forum. Potem ko sta se izrekli za oživitve koordinacijskega odbora, ki naj bi usklajeval njuna stališča, so gostje iz Koroške nakazali razlike v političnih stališčih in svoja pričakovanja v razreševanju problematike.

Dr. Sturm je poudaril, da je politična pluralnost med narodno skupnostjo realnost in da so doslej vsi poskusi poenotenja izrinjali drugače misleče, kar je šlo seveda na škodo vse manjšine. Dr. Grilc se je zavzel za pospešitev gospodarskega so-

delovanja, kajti predvsem delovna mesta da bodo pomagala ohranjati narodnost.

Predsednik Kučan se bo 12. maja udeležil odprtja tedna koroških Slovencev v Borovljah, namerava pa si ogledati tudi nekaj okoliških vasi, kjer do danes še ni z zakonom predvidenih dvojezičnih tabel.

Šolska skupnost
na ZG in ZRG za Slovence
vabi na

slavnostno
akademijo
ob 40-letnici
ustanovitve šole

v soboto,
10. maja 1997, ob 20. uri
v veliki dvorani Doma
glasbe v Celovcu

PREJŠNJI teden je deželni glavar »presenetil« z izjavo, da ne ve, zakaj naj se pogovarja o manjšinski problematiki z nekakšnimi društvi (kakršna so NSKS, ZSO ali KHD), in od kod si jemljejo legitimnost za zastopanje manjšine. (Od kod si jo jemlje KHD, tudi jaz ne vem!) Nekaj takega je bilo slišati že v Gradcu, ko je štajerski deželni poslanec dr. Lopatka (ÖVP kot Zernatto) izjavil, da ne ve, zakaj se mora o štajerskih Slovencih pogovarjati z društvom »Člen 7« in da ne ve, od kod mu ta legitimnost ...

Doslej manjšinskim organizacijam še nihče ni odrekal legitimnosti zato, ker so osnovane na društvenem pravu – to so brez izjeme vse manjšinske organizacije (in verjetno še kakšnih nekaj sto tisoč drugih). NSKS je sicer skušal »razveljaviti« ZSO, pa ni šlo tako, kot so si želeli. Nesporno je, da sta obe slovenski politični organizaciji državno priznani zastopniki manjšine. Narodni svet je napravil celotni narodni skupnosti (in tudi sebi) medvedjo uslugo. Njegove argumente (splošne volitve, narodnostna zbornica, ki so bili mišljeni samo kot orožje proti ZSO), je hvaležno pograbil Zernatto, ki postavlja pod vprašaj vse, kar je organiziranega na društvenem pravu. Treba da bi

bilo legitimno izvoljenih predstavnikov.

Prvič: zdi se, da je glavar pozabil, da je društveno pravo v Avstriji legitimno. Drugič: vsake vrste volitev, ki jih ne izvede zakonodajalec, so prav toliko veljavne kot običajen občni zbor. Tretjič: volitve za narodno skupnost so v Avstriji vselej zahtevale stranke in organizaci-

KOMENTAR

Sonja Wakounig

kar pač smo. Problem je tista velika masa, ki noče polarizacij, vpisovanja v katastre in uradnega pečatenja in ki se poslužuje npr. dvojezičnega šolstva zato, ker meni, da je dobro, če človek zna dva jezika ...

V volitveni rog rada trobi tudi desnica iz Slovenije, čeprav z nasprotnim predzna-

Legitimni ali ne, politični ali ne?

je kot so FPÖ ali KHD, češ: pokažite, koliko vas je v hlačah. Kdor vsaj malo pozna koroško realnost, ve, da bi se takih volitev udeležil silno majhen del narodne skupnosti. Četrto: če bi volitve hotela izvesti država, bi morala najprej določiti, kdo lahko voli in kdo ne. Če bi imeli pravico vsi prebivalci določenega ozemlja, potem to ni več predstavnostvo manjšine. Če bi smeli voliti samo Slovenci, bi se moralo najprej natančno določiti, kdo to je in kdo ne. To je seveda ugotavljanje manjšine. Problem nis(m)o tisti, ki se v kulturno-politično življenje narodne skupnosti aktivno vključujemo in se priznavamo že zato, ker smo vsak dan to,

kom kot FPÖ. Mnenje, da bodo koroški Slovenci množično šli s pesmijo na ustih in modro-belo-rdečo zastavo v boj za staro pravdo, je več kot naivno in zmotno.

Iz Slovenije pa se slišijo še drugi glasovi: zakaj da imamo sploh politične organizacije, ko bi pa morale biti samo narodne, kajti gre vendar za narod in ne za politiko. Prisiljena sem opozoriti na člen 7 Avstrijske državne pogodbe, po kateri ima narodna skupnost med drugim tudi pravico do lastnih političnih, kulturnih, športnih in drugih organizacij. Vsaj to pa bi uradni predstavniki Slovenije lahko vedeli. ■

OBCNI ZBOR KMETIJSKE ZBORNICE

Soglasno sprejet obračun za leto '96

Preteklo sredo so se predstavniki kmetov in kmetič zbrali v Hrastovici na občnem zboru, na katerem so razpravljali o perečih temah svojega zastopstva. Prišli so skoraj vsi, tako tudi zastopnika Skupnosti južnokoroških kmetov Štefan Domej in Janko Zwitter.

Obračun za leto 1996

Kot prvo točko so po izčrpnem finančnem poročilu zborničnega direktorja Ernesta Gröblacherja obravnavali obračunski zaključek za leto 1996. Proračun je znašal 69.868.000 milijonov šilingov. Po poročilu Gröblacherja je bilo mogoče z varčevalnimi ukrepi predvsem na personalnem sektorju privarčevati skoraj 2 milijona šilingov (obračun 96: 68.004.278 milijona šil.). Zvišali so se predvsem izdatki za investicije in najemnine.

Frakcijski vodja SJK Štefan Domej je v svojem diskusijskem prispevku k obračunu zagovarjal neodvisnost zbornice na finančnem področju, ki zagotavlja in omogoča dosledno delovanje v prid kmetov. Nadalje je predlagal, da se mora KZ razvijati v moderno storitveno podjetje, ki mora upoštevati tudi motiviranost sodelavcev z boljšimi prejemki. Treba bo povečati delovno učinkovi-

tost celotnega aparata. Skupnost južnokoroških kmetov je z obračunom za leto 1996 soglašala.

Frakcijski vodja SPÖ kmetov Johann Wutte je zahteval detajliran pregled stroškov za personal in prispevek za predsedniško konferenco (PRÄ-KO), ki znaša 3,7 milijona šil., ocenil za previsok. Nadalje je odklonil zvišanje prispevka za članstvo v Kmetijski zbornici. Kot smo že poročali, je lani Kmečka zveza z glasovi SJK sklenila zvišanje članarine. O tej zadevi pa bo moral zdaj sklepati deželni zbor.

Reforma

Veliko govora je bilo tudi o reformi zbornice, o kateri se govori že nekaj let. Po izčrpnem poročilu predsednika Walfrieda Wutscherja je predvidena reforma na področju porazdelitve referatov in notranje uprave. Napovedal je tudi prepotrebno sanacijo zborničnega posloplja v Celovcu. Na občnem zboru kmečkega parlamenta so zbornični svetniki in svetnice prediskutirali tudi še vrsto predlogov različnih frakcij, med drugim nove higienske predpise v EU, novelo obrtniškega reda, EU-premije za poljedelce, omejitve 3 ha, neodvisnost organov Kmetijske zbornice idr. M. Š.

VMEDIJSKIH poročilih o britanskem političnem položaju se pojavljata le dve stranki, laburistična in torijevska. Prav posebno domiselni žurnalisti omenjajo včasih še liberalne demokrate, če pa je potrebno še kakšno poročilo o I. R. A., se lahko zgodi, da je omenjena tudi stranka Sinn Fein, tako imenovana podaljšana roka irskega osvobodilnega gibanja. A kljub večinskemu volilnemu redu, ki nikakor ni naklonjen manjšinam, je v Westminsteru skoraj še enkrat toliko strank kakor pri nas v parlamentu: namreč devet. Razen dveh (in pol) velikih strank gre v vseh primerih za regionalne oz. manjšinsko-politične interesne zastopnice.

Ob »general elections« 1992 (splošnih volitvah) je na primer dobila stranka Plaid Cymru, ki zastopa kimbrsko govoreče Valižane, štiri mandate. Scottish national party (SNP) je dosegla tri, po drugih volitvah leta 1995 pa še enega zraven. Od protestantskih organizacij na Severnem Irskem je dobila Ulster Unionist Party (UUP), ki je bolj ali manj podružnica torijev v Belfastu, devet od skupno sedemnajstih sedežev. Še bolj radikalna stranka Democratic Unionist party, ki jo vodi zagrižen sovražnik katolikov reverend Ian Paisley je šla v Westminster s tremi mandatarji. Čeprav je katolikov na Severnem Irskem več kot 40 odstotkov, pa so dosegli leta 1992 zaradi nepravilne razdelitve volilnih okrožij komajda štiri sedeže, ki

ZADOVOLJSTVO JE, EVFORIJE PA NI

Regionalne stranke v britanskih volitvah

vsi pripadajo Socialdemocratic Labour Party (SDLP), podružnici laburistov. Tej stranki je uspelo, da je dobila še mandat v zahodnem Belfastu, ki ga je med leti 1981 in 1992 imela Sinn Fein (SF).

Kljub polarizaciji med Blairom in Majorjem so bile vse nacionalno-politične zveze pred volitvami relativno optimistične in stranke na Severnem Irskem so imele za to tudi vzrok, saj neagleske stranke že iz principa tam ne nastopajo. Tako se tudi ni čuditi, da je UUP v nasprotju s trendom na drugem otoku lahko obdržala vseh devet sedežev. Bolj prese- neča izguba mandata za DUP,

kajti prvič imajo katoliki na Severnem Irskem več kot četrtno poslancev, kar je zasluga Sinn Fein. Marty McGuinness, podpredsednik SF in glavni pogajalec pri All Party Peace Talks, je osvojil mandat v svoji ožji domovini Derry, predsednik Sinn Fein Gerry Adams pa je zopet pridobil mandat, ki ga je imel že med leti 1983 in 1992. Tega je izgubila SDLP, ki bo šla v novi parlament samo še s tremi poslanci. Prednost v glasovih je precejšnja: Adams je premagal svojega tekmeca Hendrona za več kot 8000 glasov.

Palid Cymru ni dosegla velikih uspehov; sicer so štirje po-

slanci Wigley (Caernarfon), Davis (Aberystwyth), Jones (Anglesey) in Llwyd (Conwy) obdržali mandate, vsi drugi kandidati pa so se morali umakniti kandidatom laburistov. Pa vendarle: toriji niso dobili ne v Walesu ne na Škotskem nobenega mandata in so tako zastopani edino še v eni od štirih dežel Združenega kraljestva, v Angliji. Bolj zadovoljna je lahko SNP, ki »vozi« tako kot Palid Cymru jasno na levi, tega pa vendar ne tako odprto kot Valižani. SNP igra v prvi vrsti na nacionalno karto, prosto po motu: Škotska potrebuje najprej neodvisnost, potem pa se bomo pogovarjali še o čem dru-

gem. Ta politika se je očitno splačala. Ne le, da je bil predsednik SNP Alec Salmond ponovno izvoljen v okrožju Banff, stranki je uspelo dobiti še volilni okrožji Galloway (Alasdair Morgan) in Tayside (John Swinney) in dosegla je najboljši volilni rezultat po letu 1974.

Regionalne in manjšinske stranke so torej na volitvah 1997 uspele veliko bolje kot na primer leva opozicija Socialist Labour Party bivšega voditelja sindikata Arthurja Scargilla ali pa Socialist Party trockističnih militantov, ki niso uspeli z nobenim kandidatom, čeprav so imeli od leta 1983 do 1987 v rokah upravo mesta Liverpool in tri poslance.

Andreas P. Pittler /
Helena Verdel

SPOMINSKA SLAVNOST V DUNAJSKI SIVI HIŠI

Ne iz tradicije, ampak iz spoštovanja

29. aprila leta 1953 so nacisti na Dunaju pod pretvezo boljše vizma, terorizma, roparstva in dezerterstva v hitrem postopku obsodili 13 koroških Slovencev iz Sel, z Obirskega in iz Železne Kaple na smrt in jih obglavili.

Kakor v preteklih letih, so se na Dunaju tudi letos zbrali slovenski študentje in študentke na kraju usmrtnice na deželni sodišču v 8. okraju in se spomnili na nečloveško in barbarsko strahovlado nacističnega režima. V spoštovanju so se poklonili tem žrtvam svojega naroda

ter tudi drugim, ki so dali življenja za svoje prepričanje.

V svojem nagovoru je častni gost dr. Feliks J. Bister – velja za iniciatorja komemoracij v Sivi hiši – zastavil vprašanje po vzroku tega srečanja. Ne iz tradicije, ne zaradi prireditve same in tudi ne iz ozkosrčnega namena, da bi se spominjali samo »svojih« in hkrati prezrli druge žrtve, naj se ta spominska slavnost redno ponavlja.

»Zakaj smo torej prišli? Mor- da celo zaradi tega, da počastimo borke in borce proti nacistični diktaturi, ne da bi pomislili na

krvavo vzročnost zgodovine in na dejstvo, da bi vsi razglašeni in nerazglašeni tako imenovani »narodni heroji« raje živeli kakor umrli. Tudi znana parola »smrt fašizmu – svoboda narodu« ni uporabna za trenutek komemoracije, ker bi bila geslo akcije.«

Dr. Bister je ta kraj imenoval za mesto nekakšne pasivnosti, molka in tihega spomina ter sočutja in občudovanja za žrtve, odločne v svojem prepričanju in ravnanju. Naša naloga na tem mestu pa naj bi bila, da se vprašamo, kaj smo mi danes pripravljene storiti in žrtvovati za humanizacijo in dejansko demokratizacijo v ožjem klubsko-

dunajskem okolju ter v slovenskokoroški družbi nasploh – ne nazadnje pri samem sebi.

Kot gosta pa so klubaši in klubašinke smeli pozdraviti gospoda Rudija Sarközyja, predsednika avstrijske narodne skupnosti Romov in Sintov, ki je zastopal tudi Center avstrijskih narodnih skupnosti (CAN) ter razred šolar in šolarjev Dvojezične trgovske akademije iz Celovca v spremstvu prof. Tatjane Feinig.

Prireditve so sooblikovali še Aleksandra Tehovnik z izbranim recitalom ter na novo ustanovljen zbor Kluba v mešanem sestavu.

Člani kluba

SLOVENIJO v teh dneh preveva prava »natovska mrzlina«. Če prelistate katerega od slovenskih dnevnikov, dobite občutek, da je država tako rekoč zastala in je poslala vse razpoložljive moči v zunanje politično ofenzivo, da bi rešile, kar se v tekmi za priključitev zvezi Nato rešiti da. Namreč vse več indicij kaže na to, da Slovenija ne bo v prvem krogu povabljenih vzhodno in srednjeevropskih držav. Druga ali celo tretjega kroga pa zlepa ne bo. Premier Drnovšek je slovenske možnosti (nehote?) dobro opisal: »Če bodo povabljene tri države, Slovenija verjetno ne bo sprejeta, če bodo povabljene štiri, najbrž bo, če pa bo povabljenih pet držav, pa zagotovo bo sprejeta.« Ocena je dokaj točna, manjka pa dopolnilo, da vse kaže, da bodo v prvem krogu povabljene samo tri države (Poljska, Češka in Madžarska).

Kot argument v prid realnim možnostim vlada nenehno poudarja, da imamo v primerjavi z drugimi postkomunističnimi državami soliden nivo državljanov pravic in nasploh visoke demokratične standarde, ter da imamo tudi relativno stabilno ekonomijo, kar bi pomenilo, da smo sposobni in pripravljeni nositi svoj del stroškov priključitve. Z eno besedo: Slovenija po lastni oceni izpolnjuje vse formalne

pogoje. A kaj to pomaga, ko pa je več kot očitno, da bo odločitev imanentno politična, da formalni kriteriji bolj malo vplivajo na izbor. Namreč, vsak, ki zna v politiki šteti do pet, ve, da so možnosti Slovenije, da se v prvem krogu priključi Natu, zgolj teoretične; se pravi

KOMENTAR

Vlado Mihelj

Slovenci in Nato

nikakršne. In prav tako kot je sporno in nemoralno blati lastno državo v mednarodni politični areni, je sporno tudi zavajanje ljudi v domači politični areni glede vstopa v severnoatlantsko obrambno zvezo. Namesto da bi pač povedali, da je odločitev o tem, ali bomo in kdaj bomo smeli vstopiti v zvezo Nato, odvisna predvsem od kompliciranih postbloksovskih razmerij in interesov, da naša usposobljenost in stopnja demokratizacije ne igra skoraj nobene vloge (v tem trenutku ima celo Romunija realnejše možnosti), da skratka lahko bolj malo pripomoremo k sprejemu v prvem krogu ter da lahko z nekontroliranimi izpadi in obnašanjem v tretjih državah položaj le še poslabšamo, smo vzpostavili nekakšno

željo simbolični vstop – to bi razumeli bolj kot prestižno gesto, kot mednarodno priznanje ugleda, stabilnosti itd. Slovenije – ne pa tudi kot priložnost za tvorno prevzemanje vloge polnopravne članice. Slovenci in Slovenke bodo torej želeli takšno članstvo, ki bi Sloveniji čim več dalo in nič vzelo. Tako naj bi zveza Nato Slovenijo branila, vendar ne na našem ozemlju in ne iz naših žepov. In kolektivna obramba naj bila enosmerna obveznost Nata do Slovenije; mi svojih vojakov ne bi pošiljali nikamor.

Zato ni jasno, kaj si vladna koalicija in Drnovšek obetajo od slepenja sebe in javnosti o možnostih priključitve Natu.

8. julija (ko bo dan odločitve) ne bo Zemlje raztreščil komet, ne bo nastopi-

histerijo nerealnih pričakovanj.

V tem trenutku v Sloveniji nihče nima korajže in modrosti, da bi odkrito povedal, da smo »zunaj«, da pa to ni nobena katastrofa. Prej obratno. Kot kaže

cela vrsta raziskav odnosa javnosti do vstopa, bi Slovenci in Slovenke sicer

la polarna zima, ne bo katastrofalnih potresov in povenj, ne bodo nas napadali roji kobilic, pa tudi Slovenija najverjetneje ne bo sprejeta oz. povabljena v Nato. Sicer pa si t. i. mlade, krhke demokracije vzhodne in srednje Evrope z vstopom tako ali tako ne bi kaj pridale povečale svoje zunanje varnosti. Še največ koristi bi imele z vidika notranje varnosti. Namreč, članstvo v Natu disciplinira in racionalizira vedenje svojih članic vsaj do tolike mere, da različnim »generalisimom« in »Napoleonom«, ki jih je v teh deželah polno (v Sloveniji imamo vsaj enega), onemogoča, da bi vzeli »stvari v svoje roke«, da bi ugotavljali, da ima njihova dežela prioritete, ki se ne morejo ozirati na formalno demokracijo.

Nepriizgovorna soglasnost političnih strank glede vstopa v Nato – ki jo v teh dneh pošiljamo v svet – ni spričevalo visoke politične kulture in standardov Slovenije, ampak bolj predmodernih političnih zaznav, po katerih politični konsenz strank ne odraža nujno državljanskega.

Dr. Vlado Mihelj je docent za socialno in politično psihologijo. Kot publicist objavlja ta čas tedenske kolumne v Dnevniku in Mladini.

SLOVENIJA IN NATO**Tek v prazno?**

Slovenska politika je v dolgih mesecih sestavljanja vlade marsikaj zamudila. Predvsem na promociji njene pripravljenosti za vstopanje v evropske in severnoatlantske (nato) povezave. Zdaj bi bilo potrebno vse to nadoknaditi. Do julija bi bilo potrebno postoriti še marsikaj in to slovenska politika tudi počne.

Proces približevanja in vključevanja je dolg in naporen. Slovenija je svojo vojsko že v precejšnji meri prilagodila standardom Nata, ima civilnega obrambnega ministra, sodeluje v intervencijskih silah v Albaniji, z Italijo in Madžarsko je sklenila nekakšen obrambni sporazum. Načrtuje skupne vojaške vaje. Toda promocija vsega tega je bila nezadovoljiva. Vsaj tako jo ocenjuje javnost. Najbrž pa tudi te ne bi pomagala.

Meddržavniški stiki, izjave o medsebojni podpori, obisk predsednika Kučana na Madžarskem, Thalerjeva potovanja po državah članicah pakta Nato in obisk vladnega premiera Drnovška v Španiji in v teh dneh v Združenih državah so krčeviti poskusi v zadnjem trenutku vstopiti v to zvezo.

Koliko bo državna diplomacija uspešna, pa je v največji meri odvisno od Združenih držav. Te pa so kljub preučevanju slovenske obrambne, politične in demokratične sposobnosti ter izjavam o dobrem mnenju nedavno tega objavile le tri imena držav, ki naj bi v dveh letih postale polnopravne članice Nata. To pa so Poljska, Češka in Madžarska. Kot rezervni pa še Romunija in Slovenija. Katere od teh dveh, če sploh katera, pride v dodatno garnituro, je seveda še vedno vprašanje.

Jože Rovšek

Z veliko napetostjo pa tudi določeno stopnjo skrbi so združniki in zadrugnice Zveze-Bank pričakovali letošnji občni zbor. Na sporedu so bila poročila in pa sprememba pravil, ki je predvidevala skrčenje članov upravnega odbora (UO) za polovico: s 15 na 7 odbornikov. Kot je znano, so se v slovenskem bančništvu v preteklem letu pojavile malverzacije, povzročena škoda pa je znašala več kot 100 milijonov šilingov. Kljub tem kriminalnim ravnanjem nekaterih uslužbencev je bilanca Zveze-Bank pozitivna.

Poslovno leto 1996

Slovensko bančništvo in združništvo je bilo preteklo leto osredotočeno na dvojezično področje Koroške, na Slovenijo, zgoraj Italijo in Hrvaško. Kljub večji konkurenci mu je uspelo obdržati poslovni obseg in ga celo razširiti, tako da je bil zaključek poslovnega leta pozitiven.

Zaradi stečaja TKB (Tržaške kreditne banke) in Komerzialne banke Triglav je bilo tudi poslovanje Zveze prizadeto in utrpela je nekaj škode. Veliko škodo pa so ji povročili nameščenci Posojilnice Celovec, ker so dajali kredite brez pokritja in dovoljenja, jih niso niti knjižili, ter osebne špekulacije nekaterih sodelavcev Zveze-Bank. Nekdanji predsednik UO in sedanj

OBČNI ZBOR IN SPREMEMBE V ZVEZI-BANK**Upravni odbor strokoven, pomlajen in ožji**

častni predsednik ZSZ Miha Antonič je v svojem poročilu pravilno ugotovil, »da se je poslovni svet v zadnjih letih zelo spremenil in se danes spreminja še hitreje. Treba se bo prilagajati in strniti vse moči in

milijard. Posojila in krediti so se zvišali z 1,022 milijarde leta 95 na 1,063 milijarde v letu 1996. Hranilne vloge so se povečale s 681 na 728 milijonov šilingov. Obrestni donosi so se zaradi nižje obrestne mere

manjšine, kar je izrednega pomena. V tej zvezi je treba omeniti tudi pomoč oziroma sponzorsko dejavnost v prid raznim kulturnim ter izobraževalnim ustanovam, vrtcem, športnim klubom itd.

Sprememba pravil in volitve

Kot pri drugih bankah in podjetjih se je tudi pri Zvezi pojavila zahteva po »lean managementu« (skrčenju odbora). Kljub temu, da so se v diskusiji proti temu izrekli nekateri krajevni odborniki posojilnic, je bila sprememba pravil po daljši in odkriti razpravi le sprejeta. Novoizvoljeni predsednik upravnega odbora Willi Moschitz je dejal, da krčenje diktira trg in gospodarski razvoj. Od novih članov UO, ki so vsi poslovneži raznih podjetij, bank in strokovnjaki, pričakuje impulze za uspešno delovanje banke in združništva v prihodnosti. Skrčen odbor bo vsekakor bolj fleksibilen in bo lahko hitreje reagiral. Nadalje bo treba izboljšati tudi komunikacijo znotraj združnikov in združiti nekatere markete na podeželju in tako okrepiti pozicijo na trgu, ki je izpostavljen vedno večji konkurenci. Od slabih rezultatov ne more dolgoročno živeti nihče.

Veliko pozornost bo treba posvetiti strokovnemu izobraževanju sodelavcev in sodelavk. Samo motivirani sodelavci so tudi zagotovilo za uspeh. Projektna skupina na Zvezi pa bo v doglednem času predložila strateški koncept za prihodnja leta.

Upravni odbor sestavljajo: Willi Moschitz (predsednik), Anton Koren (podpredsednik), Matevž Grilc, Franc Kelih, Valentin Kumer, Joško Nachbar in Jani Oswald.

Nadzorni odbor: Fridl Kapun (predsednik), Hanzi Mikl (podpredsednik), Maja Hoja – Amrusch, Štefan Domej, Marjan Gallob, Lorenc Kumer, Janez Lomschek, Filip Ogris-Martič, Tomaž Ogris, Joško Plesnik, Franc Smrtnik in Friedrich Schwarz.

Ob koncu občnega zbora pa so spregovorili še častni gostje: Vinzenz Thum-Valsassina (Raiffeisen), Johann Führer (Nacionalna banka), predstavnik Slovenske zadrugne kmetijske banke Čičerov in Zadrugne zveze Slovenije Dolenc, gen. konzul RS Jože Jeraj, predsednik NSKS Nanti Olip in predsednik ZSO Marjan Sturm, ki so novoizvoljenima odboroma zaželeli še veliko uspeha.

M. Š.

Novi predsednik ZSZ Willi Moschitz, častni predsednik Miha Antonič in predsednik nadzornega odbora Fridl Kapun

imeti več posluha za potrebne gospodarske spremembe. Antonič je bil 11 let predsednik UO in od leta 1970 uspešno sodeluje pri Zvezi slovenskih zadrug (danes Zveza-Bank).

Bilančna vsota je leta 1996 dosegla 3,022 milijarde šil. in se zvišala za 3,5 odstotka (leta 95 je znašala 2,9 milijarde) in s tem prvič presegla mejo treh

zmanjšali. Neto obrestni donos se je znižal za 11,6 odstotka ali za 7,2 milijona šil. Lastna sredstva so dosegla višino 188,6 milijona šil. in znašajo 12,8 odstotka od osnove za izračun lastnih sredstev.

Zveza, zadrugne in posojilnice sedaj zaposlujejo 284 sodelavcev in sodelavk in so največji delodajalci znotraj slovenske

Vestnikovi telegrami

Tudi Slovenija v intervenciji v Albaniji. Prejšnji teden je slovenski obrambni minister Tit Turnšek sporočil, da se je vlada odločila za sodelovanje v intervencijskih enotah Združenih narodov za pomoč albanskemu prebivalstvu. Slovenija bo po 7. maju v Tirano poslala mobilno vojaško bolnišnico s 27-člansko sanitetno ekipo. Svoje poslanstvo bo opravljala tri mesece, kolikor je zaenkrat mandat intervencijskih sil Združenih narodov v Albaniji. Stroške slovenskega sanitetnega bataljona bo pokrila državni proračun.

V anketi Vox populi spet premočno vodi slovenski predsednik Milan Kučan. Drugi po priljubljenosti je premier Janez Drnovšek, na tretje mesto pa se je prebil novi predsednik Združene liste socialdemokratov Borut Pahor. Lojzeta Peterleta (SKD) tokrat ni na ocenjevalni lestvici, njegov kolega iz ponesrečene koalicije »slovenske pomladi« Janez Janša pa je šele na 15. mestu. Bolje se kljub razdrti koaliciji »pomladnih« strank držita brata Podobnik (SLS). Janez, predsednik državnega zbora je na 4., brat Marjan, predsednik stranke in podpredsednik vlade, pa na 6. mestu.

V Avstriji se je pretekli ponedeljek in torek mudila slovenska parlamentarna delegacija pod vodstvom predsednika parlamenta dr. Janeza Podobnika. Na Dunaju se je srečala s predsednikom avstrijskega parlamenta dr. Heinze Fischerjem, notranjim ministrom Schlöglom, sprejel pa jo je tudi državni predsednik dr. Thomas Klestil. Pogovori so potekali zvečina o slovenskem približevanju Evropski uniji, pri katerih so avstrijski sogovorniki naklonjeno obljubili podporo, izognili pa se niso tudi položaju slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

V New Yorku je prve dni tega tedna potekala poslovno-gospodarska konferenca članic Cefte (organizacije srednjeevropskih držav za gospodarsko sodelovanje) z ameriškimi poslovnimi in finančniki. Uvodoma je Cefto predstavil slovenski premier Janez Drnovšek (Slovenija Cefti letos predseduje) in ob tem dejal, da se ameriški kapital premalo zaveda moči in možnosti držav Cefte, ki bo ob letošnjem sprejetju Romunije za polnopravno članico zajemala že okrog 100 milijonov prebivalcev. Trenutno so v Cefti gospodarsko in prostotcarinsko povezane Slovenija, Poljska, Češka, Slovaška in Madžarska.

KULTURNI VEČER NA STROJNI

Koroški bukovnik Blaž Mavrel postaja legenda

»V vrsti koroških bukovnikov, teh nešolanih ljubimcev muz, na ljudske strune ubranih ljubiteljev čudeža črk, pisanja in prepisovanja, je Blaž Mavrel eden tistih, ki so najvišje merili do hrama književnosti.«, je v uvodu k prvi Mavrelovi izdani pesniški zbirki Šopek s koroških bregov (1971) med drugim zapisal dr. Franc Sušnik. Izšla je še knjiga z naslovom Gozd šumi v meni (1977), kjer je pesmim dodal še prepesnitve, prevode, pripoved o delu v mežiškem rudniku in igro Zimski večer; z njo so Strojanci tudi odprli kulturni večer, ki je potekal v soboto, 3. maja, ob dvajseti obletnici smrti Blaža Mavrela. Recitali so njegove pesmi, ki govorijo tudi o življenju v hriboviti Strojni, kjer je prebival svojih zadnjih štirideset let. Opuščena bajta na Stan-kni, kjer je sam živel enajst let, pozneje pa skupaj s sestro Katro, bo postala muzej in kulturna dediščina Strojancev. O življenju Blaža Mavrela so na tu-

kajšnji podružnici OŠ Strojna, pod mentorstvom učiteljice Marije Mirnik, vaščanov in učencev, izdelali raziskovalno nalogo ter njen povzetek približali širši javnosti. Priložnostno razstavo so postavili tudi s pisnim gradivom, ki ga o Mavrelu hranijo v Koroški osrednji knjižnici na Ravnah. Mavrel je namreč sodeloval tudi z Mohorjevo družbo in nekaterimi časniki, v katerih so objavljali njegova dela in ob kakšnem osebnem jubileju o njem tudi kaj napisali. V svoji knjigi »Šentanel, moje življenje«, ga opisuje tudi Mitja Šipek v epizodi iz NOB; ko so mladi partizani v hudem zadnjem obdobju vojne dobili pri njem zatočišče, jim je v vzpodbudo napisal pesem o Titu.

Nekatere Mavrelove pesmi so tudi uglasbili; poslušali smo jih na kulturnem večeru v izvedbi pevskih zborov Strojna in Šentanelski pavri. Med poslušalci je bilo tudi veliko otrok domačinov. S. Š.

8. MAJ – IZZIV DRUŽBENEMU SPOMINU

Zapis ob obletnici

Trdi boji, mehki prehod

8. maja 1945 je nemški rajh uradno kapituliral pred zaveznicami, druge svetovne vojne je bilo konec. Prehod v povojno dobo se je na Koroškem precej razlikoval od prehoda v drugih predelih Evrope; politična sprememba je bila manj dramatična kot celo v drugih avstrijskih provincih, kjer pa že tako ni bila dramatična; na Koroškem nacistom oblasti namreč niso odvzeli, temveč so jo iz njihovih rok uradno prevzeli še pred prihodom angleške in jugoslovanske vojske – in to tiste osebe, za katere so nacisti domnevali, da se bodo z Angleži znali sporazumeti na osnovi antikomunizma in na račun Jugoslovancev. Tem bolj dramatičen pa je bil vojaški finale na Koroškem. Nemške enote, ki so bežale z Balkana proti severu, so se prav na Koroškem srdito spopadle z jugoslovanskimi še nekaj dni po uradni kapitulaciji, vse do 15. maja, do zadnje bitke 2. svetovne vojne na Poljani.

Vida Obid, izvoljena na istem občnem zboru za tajnico organizacije, ki ji predseduje Kuhar, pripada mlajši povojni generaciji. Da so ime Zveze koroških partizanov podaljšali z dodatkom »... in prijatelj protifašističnega odpora«, se ji zdi pametno: *Vključujemo ljudi, ki iz današnje potrebe delujejo proti desnemu ekstremizmu in nacionalizmu v Evropi. Varovanje protifašistične tradicije je treba dopolniti z aktualno informacijsko dejavnostjo v drugih oblikah. Manifestacije so lahko samo dopolnilo – recimo projektnega dela, na primer raziskovanja konkretnega dogodka, predstavitev rezultatov itd.* Pomen zgodovinskega spomina je v tem, da boš težko spoznaval bistvo sodobnih tendenc, če ne veš, kaj se je svojčas (že) dogajalo. Pri tem se ne smeš oklepati zgodovinskih oblik, da ne bi postal slep za nove pojave. Desni ekstremisti in protisocialna gibanja se danes praviloma ne pojavljajo v nacionalsocialističnih uniformah, torej bi bilo premalo, če bi svojo pozornost usmerjali samo na paralele klasičnih oblik fašizma. Silnice, s katerimi neoliberalizem izvaja socialno in kulturno pustošenje na gospodarskem področju, so zelo raznolike.

Mirko Messner

Kulturne novice

Na Obirskem je SPD »Valentin Polanšek« opravilo svoj redni občni zbor. Namenjen je bil predvsem pregledu bogatega dela v preteklem obdobju in pa spremembi društvenih pravil. Med kulturnimi dosežki so društveniki lahko zadovoljni z ustanovitvijo igralske skupine, ki je z igro »Poročil se bom s svojo ženo« že kar takoj uspešna, nadalje je »Kvartet bratov

Smrtnik« lani opravil uspešno gostovanje med slovenskimi izseljenci v Argentini (o njej so si ogledali tudi posnetke), moški zbor pa je pod vodstvom Boža Hartmana postal zrel za snemanje kasete in zgoščenke. Bogato kulturno delo v tem kraju se nedvomno odraža tudi na političnem področju, saj sta z Obirskega v občini Železna Kapla kar dva podžupana –

Franc Jožef Smrtnik in Engelbert Ojster. Odslej bodo po novih pravilih občni zbori vsake tri leta, odbor je spremenjen le v funkciji podpredsednice – Marijo Oraže je zamenjala Mira Haderlap – predsednik pa je ostal dr. Gustav Brumnik.

Na Bistrici na Zilji so preteklo nedeljo gostovali Bilčovščani s Partljičevo komedijo »O ne, ščuke pa ne«. Gledalcev resda ni bilo preveč, prisotni pa so bili zadovoljni. Po predstavi so oboji kulturniki posedli v prijetni družabnosti in Bilčovščani so Ziljane, če bodo res začeli z odrsko dejavnostjo, že povabili na gostovanje.

Študijsko gledališče v Beljaku bo 14. maja skupaj z gledališčem Metropolis iz Salzburga uprizorilo komedijo »Umetnost« francoske avtorice Yasmine Reza. V Parizu je že drugič dobila za najboljšo uprizoritev sezone nagrado »Prix Moliere«, to je francoski gledališki Oscar.

Vsebinske te lahke in intelektualne komedije je prijateljstvo med moškimi, konkretno med tremi, karakterji, življenjskimi okoliščinami, medsebojnem prijateljstvu in krizah. V središču pa je tudi velika bela umetnina ... Organizatorji zagotavljajo zabaven večer. Premiera bo 14. maja ob 20. uri zvečer. Komedija bo na spored do 7. junija.

Šmihelski lutkarji so preteklo soboto pod vodstvom Barbare Budin spet nastopili s premierno predstavo. V spored so uvrstili dokaj zahtevno senčno lutkovno predstavo Morisa Maeterlincka »Vsiljenka«. Tokrat je režiral Marjan Bevk in zanjo pripravil tudi sceno, izdelal pa jo je Florian Krivograd. Asistentka režije je bila Magda Kropiunig. Osnutke za kostume sta izdelali Mateja Janša in Mojca Povh, za tehniko je poskrbel Niko Krištof, igrali pa so domači igralci srednje starostne stopnje, ki so že uveljavljeni v senčnem gledališču. Več o predstavi bomo poročali po njeni ponovitvi.

NIZ slovenskih spremnih prireditvev ob koroški deželni razstavi o lovu se je pričel prejšnji teden. Kot smo v Slovenskem vestniku že poročali, so slovenska krajevna društva SPD »Borovlje«, »Šentjanž« in sveška »Kočna« skupaj z obema osrednjima kulturnima centralama, Slovensko prosvetno zvezo in Krščansko kulturno zvezo, ter domači denarni zavod Posojilnica-Bank Borovlje pripravili obsežen snop spremnih prireditvev k deželni razstavi, ki nudi zelo informativno in precej celovito podobo o žitju, življenju, delovanju, ustvarjanju in hotenju slovenskega življa v tem delu Koroške. Lahko bi celo rekli, da razstave v celoti predstavljajo majhno ljudsko univerzo o Slovencih v Rožu.

Krivi lov v Šentjanžu

V šentjanškem centru k & k so zelo slovesno odprli razstavo o »krivem lovu« z eksponati, ki jih je dal naposodo predvsem Lovski muzej Slovenije. Morda naprej o izrazu »krivi lov«, ob katerega se je že marsikdo spotaknil. Muzealci so nam povedali, da je krivi lov del divjega lova, pomeni pa način lovljenja, ki je bil prepovedan in ki ga je prezirala tudi velika večina divjih lovcev: lov v zanke in pasti, kjer je žival še posebej hudo trpela. Torej je to termin, ki ga uporabljajo strokovnjaki.

Zdaj pa o odprtju: tajnik Slovenske prosvetne zveze dr. Janko Malle je uvodoma opozoril na velik delež SPZ in slovenskih prosvetnih društev pri spremljevalnih prireditvah deželne razstave.

»Za raznoliko in kvalitetno kulturno ponudbo se ne more zgoditi nič boljšega, kot da pridejo na obisk znani in priznani kulturni ustvarjalci iz Avstrije in Slovenije. Resnici na ljubo je treba povedati, da ta opcija, ki jo uresničuje SPZ, ni našla ustrezne podpore pri glavnem koristniku deželne razstave, pri občini Borovlje. In ravno v tem se vidi, kdo s kulturo odpira in povezuje in kdo se zapira v svoji folklorni revščini.«

Dr. Malle se je še posebej zahvalil avtorjema razstave dr. Avguštinu Malleju (Slovenski znanstveni inštitut) in prof. Romani Erhati iz Ljubljane, pa Lovskemu muzeju in Lovski zvezi Slovenije ter vsem sodelavcem. Dr. Malle je orisal tedanji socialni in družbeni položaj na Koroškem ter orisal vzroke za divji oz. krivi lov, gospa Erhatičeva pa je govorila o divjem lovu na obeh straneh Karavank.

Sveče: Oblačilna kultura v Rožu

V stari sveški ljudski šoli je bila v petek, 2. maja, odprta razstava o oblačilni kulturi v Rožu. Profesionalno pripravljena in z veliko ljubezni postavljena razstava, za kar sta v prvi vrsti odgovorni etnologinja dr. Marija Makarovič in ilustratorka Jana Dolenc, prikazuje oblačilno kulturo slovenskega kmečkega prebivalstva od

Izredno zanimiv del razstav pri Cingelcu na Trati

V Svečah je razstava o oblačilni kulturi Roža

DEŽELNA RAZSTAVA BOROVLJE 1997

Slovenske spremne razstave

POSOJILNICA-BANK

Šmarjete v Rožu do Baškega jezera. Zbrani primerki dajejo zelo stvarno podobo o oblačilnih in sploh življenjskih navadah ter pogojih kmečkega prebivalstva pa tudi o družabnih dejavnostih, ki so obleko oblikovali in ji dajali kraj v času in prostoru. Po besedah podpredsednice KKZ Marije Perne in Marije Makarovič je bistriški Hubert Gradenegger naglasil potrebo po takih razstavah, ki potrjuje, da je razstavljena materija neodtujljiv del koroške kulture. Nosilci razstave so SPD »Kočna«, Slovenski narodni inštitut Urban Jarnik in Krščanska kulturna zveza. V pozdrav je zapel sveški mešani zbor pod vodstvom Antona Feiniga.

Cingelc: Tri razstave vabijo obiskovalce

Kar tri etnološke razstave je v sodelovanju in s podporo Slovenske prosvetne zveze in ob siceršnjem kulturnem programu, ki je tudi sestavni del okvirnega sporeda k deželni razstavi, pripravilo SPD »Borovlje« pri Cingelcu na Trati. Te razstave so: nedeljska hranilnica, ustanovljena leta 1889, stara glasbila in stara lončevina ter dela Nežike Novak.

Nedeljska posojilnica

Na pobudo takratnega gostilničarja in izobraženega narod-

nikom Lovra Sablačana je bila pri Cingelcu na Trati leta 1889 ustanovljena Glinjska posojilnica, ki je vse do spojitve z borovljsko Posojilnico Bank delovala samostojno in še dolgo po vojni tudi oz. izključno ob nedeljah. Njen zadnji »nedeljski poslovodja« Valentin Goričnik se teh časov seveda dobro spominja. Ko je SPD »Borovlje« prevzelo in začelo pod predsed-

Iniciator razstav dr. Janko Malle

nikom Melhijorjem Verdelom obnavljati Cingelc, oprema nedeljske posojilnice ni romala na odpad, kot se je zgodilo drugod, ampak je že takrat dozorela zamisel, da bi to nedeljsko posojilnico ohranili kot dragocen razstavni primerek poslovanja slovenskih podeželskih posojilnic. Zanimivo je, da prav mladino, dodobra seznanjeno z elektrono, navdušuje in zanima nekdanje »ročno« poslovanje banke, ko je pisalni stroj bil v bistvu največja tehnična novotarija bančne opreme.

Stara glasbila

Nekaj jih je pobral s smetišč, druge je zaprašene in pošvedrane staknil na podstrešjih in celo skednjih, nekatere pa so mu ljudje prinesli, ker so zvedeli, da zbira stara glasbila. Beseda je o Hanziju Ogrisu, glasbenem pedagogu in enem od redkih muzikantov, ki še znajo, ponavadi skupaj s Šimanom Malejem, dvigniti in zaigrati pesem po starem načinu. Majhen del teh starih glasbil, ki že sodijo med kulturne dragocenosti naše pokrajine, je razstavljen pri Cingelcu na Trati. In že ta skromen pregled daje slutiti, kakšno bogastvo ta glasbila predstavljajo, saj predstavljajo med drugim tudi razvojni proces posameznih glasbil od baročne tro-

Avtor dveh razstav dr. A. Malle

bente do klasičnega klarineta, od prvih »lajn« (harmonika ali »mehe«) do sodobne frajtonarice, od opreklja do tamburaških glasbil. Profesor glasbe Roman Verdel je številnim obiskoval-

cem strokovno predstavil zbiratelj Hanzija Ogrisa in razstavljena glasbila.

Stara in nova lončevina

Razpon čudovite napetosti med starim in novim, med nekdanjimi uporabnimi predmeti in umetniškimi izdelki iz gline predstavlja razstava stare lončevine in del umetnice Nežike Novak. Primeren ambient za to razstavo je nekdanji hlev pri Cingelcu. Zasluga za ohranitev starih lončevinskih predmetov kot so toče, sklede, rinke, kahle in podobno, gre Slovenski prosvetni zvezi, ki jih je začela zbirati po drugi svetovni vojni in jih tako rešila uničenja ali odtujitve. Stalni dom teh predmetov je sicer v Šentjanžu, sedaj pa bodo ves čas deželne razstave na ogled pri Cingelcu. Po merilih in načelih sodobne muzejske pedagogike jih je postavila etnologinja Irena Destovnik.

Komaj se človek dodobra nauži rudimentarne in praktične lepote in smiselnosti teh starih lepote in se spoštljivo pokloni delu in ustvarjanju habnarskih mojstrov po naših vaseh, pa mu, ko se obrne, stopi v oči krhka estetika Nežikinih umetnin iz iste snovi – gline. Kakšna bližina in razlika ob enem in v istem prostoru. Ta napetost je prevzela obiskovalce tako, da so se stežka ločili od razstavljenih eksponatov. Umetnico in njeno delo pa je gledalcem še bolj približala Sonja Wakounig, ki je spregovorila o Nežiki Novak in njenem načinu umetnostnega ustvarjanja.

Za uvod je bil na ogled film o slovenskih puškarjih to in onstran Karavank.

F. W.

Nekaj prireditvev in razstav ob deželni razstavi

Razstave si lahko ogledate že vsak dan v k & k centru v Šentjanžu v Rožu (»Krivni lov«) ter v Borovljah, Postgasse 4 (»Kultura – delavstvo – narodnost«) med 9. in 18. uro. Pri Cingelcu na Trati je na ogled nedeljska hranilnica, lončevina in glasbila ob petkih, sobotah in nedeljah med 9. in 18. uro.

Sobota, 10. maja

Borovlje, med 8. in 14. uro: deželna konferenca ARBO v mestni hiši; ob 14. uri srečanje oldtimerjev na parkirišču ob deželni razstavi Kožentavra, ob 14. uri: odprtje čebelskega muzeja Carnica

Svetna vas, grad Ebenau, ob 15. uri: odprtje razstave »Die wilde Jagd« Sele, pri Trklnu: »Maitanz«

Nedelja, 11. maja

Glinje, »Kranjska nedelja«

Ponedeljek, 12. maja

Borovlje, v mestni hiši, ob 18. uri: začetek tedna koroških Slovencev (glej str. 6)

Torek, 13. maja

Borovlje, v Posojilnici-Bank, ob 18. uri: odprtje razstave del Zorke L. Weiss, Gustav Januša in Rudija Benetika; svoje pesmi bere G. Januš

Sreda, 14. maja

Pri Cingelcu na Trati, ob 20. uri: premiera Finžgarjevega »Divjega lovca«, igrajo igralci SPD Borovlje, režija B. Veras

Četrtek, 15. maja

Borovlje, bivši prostori Posojilnice-Bank, Postgasse 4: odprtje razstave »Kultura – delavstvo – narodnost«, avtor dr. Avguštin Malle

Petek, 16. maja

Pri Cingelcu na Trati, ob 20. uri: film dr. Herte Maurer- Lausegger o ovčjereji

Sobota, 17. maja

Slovenji Plajberk, v gostišču Lausegger v Podnu, ob 11. uri: odprtje razstave »Dokumentacija stare ljudske kulture«, projekt univerze v Celovcu

Nedelja, 18. maja

Pri Cingelcu na Trati, ob 16. uri: ponovitev igre »Divji lovec«, upr. SPD »Borovlje«

Sreda, 21. maja

Borovlje, v farni cerkvi, ob 19. uri: šmarnice in Marijino petje slovenske cerkvenega zbora iz Šmarjete

Sobota, 24. maja

Sele, v farnem domu, ob 20. uri: koncert Slovenske filharmonije

Razstavni čas:

Ogled razstav pri Cingelcu je mogoč vse do konca deželne razstave 26. oktobra 1997 od petka do nedelje med 13. in 18. uro in v nedeljah od 9. do 18. ure ali pa po dogovoru. Z »Rož-Card« (Rosental-Card) pa imate prost vstop. Enako velja tudi za razstavi o krivem lovu v Šentjanžu in za oblačilno kulturo v Svečah in še za vrsto drugih prireditvev. Glavni sponzor »Rož-Card« so Posojilnice-Bank.

PRIREDITVE

SOBOTA, 10. 5.

- ŽELEZNA KAPLA, v farni dvorani – SPD »Zarja«
16.00 Materinska proslava; nastopajo otroški zbor, učenci Glasbene šole, otroški zbor z Bleda, solist Bojan Kuhar
CELOVEC; v Domu glasbe – ZG in ZRG za Slovence
20.00 Slavnostna akademija ob 40-letnici šole
ŠENTJANŽ V ROŽU, v k & k – SPD Šentjanž
20.00 »Večer domačih umetnikov 2. Umetniki iz Šentjanža in okolice se predstavljajo

NEDELJA, 11. 5.

- BILČOVŠ, v avli lj. šole
11.00 Materinska proslava
SELE, v farni cerkvi – KPD »Planina«
18.00 Materinska proslava

PONEDELJEK, 12. 5.

- TINJE, v domu
19.30 Predavanje z diapozitivi »Puščave severne Amerike«

SREDA, 14. 5.

- BOROVLE, pri Cingelcu na Trati – SPD »Borovlje«
20.00 Premiera F. S. Finžgar »Divji lovec«; režija Bogomir Veras, igrajo domači igralci

ČETRTEK, 15. 5.

- TINJE, v domu
10.00 Dia-predavanje: Tunizija (rav. Mirko Srienč)
CELOVEC, občinski center Šentrupert – KKZ
10.45 S. Makarovič: »Pekarna Mišmaš« (lutkovno gledališče Maribor)
PLIBERK, v Posojilnici-Bank – SPD »Edinost«
20.00 Občni zbor SPD »Edinost«

PETEK, 16. 5.

- TINJE, v domu
10.00 Literarni dopoldan z Andrejem Kokotom
BOROVLE, pri Cingelcu na Trati – SPD »Vrtača«
20.00 Predstavitve filmov o ovčereji. V živo uprizoritev ovčerejske dejavnosti s krtačami, kolovrati, predenjem volne, tkanjem.

SOBOTA, 17. 5.

- ŠKOCJAN, v kult. dvorani Kassl
20.00 V. Grobovšek: »Kaj se skriva za velikim trebuhom?« Premiera mladinske gled. skupine KD Škocjan. Režija Peter Militarov.
SVEČE, pri Adamu – SPD »Kočna«
20.00 Koncert ženskega pevskega zbora GM iz Trsta
ŠENTJAKOB, v regionalnem centru
20.00 Mehiške ljudske odvetnice poročajo o svojem delu

NEDELJA, 18. 5.

- BOROVLE, pri Cingelcu na Trati – SPD »Borovlje«
16.00 F. S. Finžgar: »Divji lovec«, ponovitev; igrajo domači igralci

TOREK, 20. 5.

- TINJE, v domu
10.00 Dia-predavanje: Rim (rav. Mirko Srienč)
19.00 Marco Kargl igra na harmoniko slovenske narodne pesmi

ČETRTEK, 22. 5.

- TINJE, v domu
10.00 Usode koroških Slovencev med 1930 in 1950 (l. Kaiser-Kaplaner)

PETEK, 23. 5.

- ŠENTJANŽ V ROŽU, v k & k – k & k in SPZ
20.00 »Plešasta pevka, delirij v dvoje« (Eugene Ionesco). Gostuje Primorsko dramsko gledališče Nova Gorica
PLIBERK, v farni dvorani – SPD »Edinost«
20.30 J.-J. Bricaire: Lažnivka, izvaja »Oder 73«, režija Anita Hudl, ponovitve 25., 31. maja ter 1. junija, vselej ob 20.30

SOBOTA, 24. 5.

- TINJE, v domu
14.30 (do nedelje do 18.30) Slikanje akvarelov (DI Andrej Dolinar)
14.30 (do 18.30) Umetniško-zgodovinski seminar »Alemania sacra«
19.30 Razstava tkanih preprog iz Južne Afrike
20.00 Koncert okteta »Deseti brat« iz Ljubljane

SREDA, 28. 5.

- BOROVLE, pri Cingelcu na Trati – SPD »Borovlje«
19.30 »Kam bomo šli po spomine«; predstavitev filma o kulturnem delu pri Cingelcu, nato KONCERT ženskega kvarteta in komornega zbora »Borovlje«

PETEK, 13. 6.

- ŠENTJANŽ V ROŽU, v k & k – k & k in SPZ
20.00 Koncert »Vom Shtetl in die Ungewißheit«. Igrajo: 10 Saiten 1 Bogen;

SOBOTA, 14. 6.

- PRED LJUBELJSKIM PREDOROM – »Mauthausen Aktiv Kärnten Koroška«
9.30 Svečanost v spomin na trpljenje v koncentracijskem taborišču na Ljubelju

SOBOTA, 21. 6.

- ŠENTJANŽ V ROŽU, v k & k – k & k in SPZ
20.00 Open Air »Kurt Ostbahn & Die Kombo«

OBVESTILO

Muzej protifašističnega odpora pri Peršmanu v Podpeci obvešča, da je od 1. maja dalje spet redno odprt.
Priporoča se za obisk!

Dr. Silvija Velik

ginekologinja,
naznanja otvoritev
lastne ordinacije
Celovec, Linsengasse 60
Tel.: 0463-507196
Termini po naročilu!

Kmečka izobraževalna skupnost

KIS

vabi na **ekskurzijo v Mostviertel**
v petek in soboto,
16. in 17. maja 1997

Odhod v petek, 16. 5. ob 6.30 iz Borovelj (v smeri Beljak);
vrnitev v soboto, 17. 5. zvečer.
Stroški: 850.– šil. (brez kosila)

PRIJAVE NAIKASNEJE DO
ponedeljka, 12. maja, pri KIS,
Paulitschgasse 9, 9020 Celovec,
telefon 0463 / 54 8 64.

GALERIJA ŠIKORONJA ROŽEK

Razstava del umetnika **Alfreda Hrdličke** je odprta še do 11. maja 1997. V nedeljo, 11. 5., bo v galeriji med 16. in 19. uro prisotna gospa Zikulnig, ki bo na razpolago vsem, ki bi radi spoznali umetnika in njegovo delo bolj podrobno.

Silvija Apovnik iz Senčnega kraja – 20. rojstni dan; Mici Knafl iz Šentjakoba – rojstni dan; Mici Schellander iz Pugača – 50. rojstni dan; Lojz Hobel iz Vesel – 70. rojstni dan; Helena Koren iz Podgore pri Globasnici – rojstni dan; Florian Dlopt iz Podgore pri Globasnici – rojstni dan; Jakob Ogris iz Podna – rojstni dan; Engelbert in Margit Pernuth iz Sinče vasi – šesto obletnico poroke; Ana

RADIO KOROŠKA SLOVENSKE ODDAJE

- PETEK, 9. 5.**
18.10 Kulturna obzorja.
SOBOTA, 10. 5.
18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca.
NEDELJA, 11. 5.
6.08 Guten Morgen, Kärnten! / Duhovna misel rektor J. Kopeinig.
18.00 6 x 6.
PONEDELJEK, 12. 5.
18.00 Slovenski kulturni teden v Borovljah. Neposreden prenos odprtja.
TOREK, 13. 5.
18.10 Otroška oddaja.
SREDA, 14. 5.
18.10 Glasbena mavrica.
21.04 Srečanje mladinskih zborov v Ledincah.

■ BIRO ZA SLOVENSKO NARODNO SKUPNOST PRI URADU KOROŠKE DEŽELNE VLADE ■ KULTURNI ODDELEK ORF
■ MESTNA OBČINA BOROVLE ■ SPZ ■ KKZ
vabijo na

kulturni teden koroških Slovencev

od 12. do 16. maja 1997, v Borovljah

SPORED:

Ponedeljek, 12. 5., ob 18. uri,
v mestni hiši:
● Otvoritev kulturnega tedna – državni sekretar dr. Peter Wittmann. Glasbeni okvir Komorni zbor SPD »Borovlje«, Mestni zbor in MoPZ »Alpenrose«

Torek, 13. 5., ob 18. uri, v Posojilnici-Bank Borovlje:

- Odprtje razstave Zorke L Weiss, Rudija Benetika in Gustava Januša, nato literarno branje Gustava Januša; glasbeni okvir kvartet SPD »Borovlje«
● Okvirni program 12. in 13. 5., ob 9. in 10. uri v glavni šoli 1: gledališka predstava »Smoke on the water« (popdrama) otroške gledališke skupine SPD »Edinost« iz Škofič.

Sreda, 14. 5., ob 20. uri, v kulturnem domu pri Cingelcu na Trati:
● Gledališka premiera F. S. Finž-

gar: »Divji lovec«, nast. gledališka skupina SPD »Borovlje«

Četrtek, 15. 5., ob 18. uri
v starih prostorih Posojilnice-Bank, Postgasse 4

- Odprtje razstave »Kultura – delavstvo – narodnost« (Borovlje od 1848 do danes), nato predavanje dr. Avgušтина Malleja »Razmišljanja k socialni in kulturni zgodovini Borovlj«

Petek, 16. 5., ob 20. uri, v kulturnem domu pri Cingelcu na Trati:

- Predvajanje filma in scenski prikaz ovčereje iz projekta »Dokumentacije stare ljudske kulture«, dr. Herta Maurer-Lausegger; glasbeni okvir pevci iz Slovenjega Plajberka, duo mag. Roman Verdel in mag. Bruno Petrischek. Okvirni program: ogled deželne razstave za vse obiskovalce prireditve v petek, 16. 5. ob 17.30.

GLASBENA ŠOLA VABI NA KONCERT

v sredo, 14. maja 1997, ob 19. uri v farni dvorani v Pliberku. Nastopali bodo učenci Glasbene šole Slovenj Gradec in Glasbene šole na Koroškem;
Opozorilo: vpisovanje novih učencev za šolsko leto 1997/98 bo že meseca maja, in sicer od ponedeljka, 26. 5., do srede, 28. 5. 1997! Točen razpored bo še objavljen.

PRAZNUJEJO

Krop – rojstni dan; Anka Zdovec iz Goselne vasi – rojstni dan; Helena Igerc iz Podkraj – rojstni dan; Alojz Rozenzopf iz Breške vasi pri Šmihelu – rojstni dan; župnik Florijan Zergoj iz Vogrč – rojstni dan in god; Primi Mlečnik s Kota – rojstni dan; Rozi Papala iz Beljaka – osebni praznik; Ana in Stanko Polzer iz Šentprimoža – 35. zakonski

jubilej; Rosa Zeichen s Kostanj – osebni praznik; Travdi Lamprecht iz Lepene – rojstni dan; Zofija Reinwald iz Lovank – osebni praznik; Alojz Hobel iz Vesel – osebni praznik; Ana Wutej iz Gluhega lesa – rojstni dan; Tomej Petek iz Zagorij – rojstni dan; Rudi Gabriel z Lipe pri Hodišah – osebni praznik; Miha Gregorič iz Podjune – 43. rojstni dan in god; Ivan Lukan iz Celovca – rojstni dan

DOBER DAN, KOROŠKA

- NEDELJA, 11. 5.**
13.30 ORF 2
PONEDELJEK, 12. 5.
3.15 ORF 2 (Ponovitev)
16.20 TV SLO1 (Ponovitev)
I Šopek za mamico – najlepše darilo za materinski dan
I Manjšine in večine – partnerji za Evropo – kongres Federalistične unije evropskih narodnosti na Koroškem
I »Mit unseren Nachbarn reden lernen« – SPD »Zvezda« iz Hodiš je izdalo simultani jezikovni tečaj italijanščine, madžarščine in slovenščine
I »Vse je lov« – tudi divji: odstrel iz strasti ali iz življenjske nuje?
I Naraščaj je zagotavljen – srečanje mladinskih zborov v Ledincah

UREDNIŠTVO Tarviser Straße 16, A-9020 Celovec/Klagenfurt, tel. 0463/514300-... • faks -71
USMERJENOST LISTA seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodno-političnem interesu.
DEŽURNI UREDNIK te številke: Jože Rovšek. **ODGOVORNI UREDNIKI** Jože Rovšek (kultura, slovensko zamejstvo), int. -30; Mirko Štukelj (šport, oglasi), int. -32; Sonja Wakounig (politika, manjšinska družba, magacin), int. -34. Poslovodstvo: Mirko Messner, int. -50; tajništvo: Urška Brumnik, int. -14; naročniška služba: Milka Kokot, int. -40; prireditve: Andrea Metschina, int. -22.
IZDAJATEL IN ZALOŽNIK: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Str. 16, 9020 Celovec/Klagenfurt
TISK Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Tarviser Straße 16 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija tel. 0 46 3/50 5 66, faks 0 46 3/51 43 00 71

OB DNEVU UPORA

Proslava na Prevaljah

V Družbenem domu na Prevaljah je v petek, 26. aprila, potekala prireditev v počastitev upora proti okupatorju v času druge svetovne vojne. Zbranim je govoril Roman Kogelnik, predsednik borčevske organizacije s Prevalj. Poudaril je moralno in legitimnost narodno-osvobodilnega boja proti uničevalnemu pohodu nacizma in fašizma pred več kot pol stoletja. Slovenci smo z njim preživeli hude preizkušnje in s tem postali enakopraven del tiste mednarodne skupnosti, ki si prizadeva za mir, politični pluralizem in spoštovanje človekovih pravic. Naše notranje razprtije in oživiljanje starih nasprotij med zmagovalci in premaganci nam jemljejo potrebno energijo in nas oddaljujejo od Evrope.

Zato še v prihodnje veljajo načela Osvobodilne fronte o enotnosti v temeljnih državnih interesih. Zbranim je govoril še predsednik Združenja veteranov vojne Mežiške doline Branko Kaker in dejal, da je bila slovenska vojna leta 1991 tako odločna tudi zaradi prenešenih izkušenj iz NOB. Menil je, da gre v politiki tako za nasprotovanja kot za sodelovanja.

Udeleženci proslave, med njimi so bili tudi predstavniki Zveze koroških partizanov iz Celovca, so lahko uživali ob koncertu Godbe na pihala ravenskih železarjev in recitiranju Stanka Arnška; program, ki ga je organizirala občinska Zveza kulturnih organizacij, je povezovala Mojca Prašnički.

S. Š.

DRAVOGRAD

Tranzicijski 1. maj

Osrednja prireditev ob mednarodnem prazniku dela v občini Dravograd je potekala pri planinskem domu Košenjak. Na prizorišču, obdanem z gozdom, od koder seže pogled do Karavank, so že v zgodnjem dopoldnevu za mize posedali tako pohodniki kot motorizirani gostje. Ob zvokih Godbe na pihala Ojstrica je nastajalo vzdušje za začetek programa, ki ga je slikovito pričela Jožica He-

ber. Razmišljala je o protislovnosti sedanjega časa, ko za mnoge ni dela, številni pa ga imajo preveč, dela se na črno, delajo se napake ... in menila, da je dovolj razlogov za praznovanje. Predstavniki republiškega odbora sindikatov gostinstva in turizma Lojze Raško je med drugim zavrnil strategijo zagotavljanja večje konkurenčnosti gospodarstva na račun zniževanja prejemkov za-

poslenih; menil je, da potrebujemo dobro gospodarsko politiko, znanje in odločne sindikate za zagotavljanje dostojnega življenja.

Zbranim je ljudske pesmi zapel MPZ Ojstrica, v zabavnem delu prireditve pa je nastopal ansambel Šibovniki z Raven na Koroškem. Druženje se je ob jedi in pijači, stiskih rok z nancev, igri otrok in plesu veselo nadaljevalo.

S. Š.

Pismi bralcev

Zum Artikel im Kasten auf Seite 4 vom 17. April 1997

Beim Vortrag in Tainach über die 1942 verschleppten slowenischen Kinder ist man mir nach meiner Wortmeldung als Zuhörer von Seiten des Publikums so entgegengetreten, als ob ich die Vertreibung rechtfertigen wollte. Natürlich stimme ich mit der Vortragenden überein, daß die Vertreibung Unrecht war, das inzwischen durch Rückgabe der Enteignungen und Entschädigung wieder gutgemacht werden konnte. Weil ich aber diesen längst geschichtlich gewordenen

Vorgängen die heute noch bestehende, völlig rechtlose Lage der deutschen Restbevölkerung in Slowenien, mit fehlendem Minderheitenstatus, nicht nicht aufgehobener Enteignung und nicht bestehendem Anspruch auf Rechtshilfe, eintgegengestellt habe, hat das Publikum erstaunlicherweise nicht die Verantwortlichen für diesen allen Menschenrechten widersprechenden Unrechtszustand verurteilt, sondern mich, der ich ihn aufgezeigt hatte.

Ing. Rudolf Czeppan,
Klagenfurt/Celovec

»Frage nach Nazi-Tätern treibt um«

(Naš bralec živi v Nemčiji, kjer potuje zdaj razstava o Wehrmacht, ki tam prav tako buri duhove, kakor jih je že pri nas.)

1. Als Angehöriger des Jahrganges 1921 und als einer, der das Glück hatte, zufällig nicht in Aktionen verwickelt gewesen zu sein, deren Gegenstand Reemtsmas Ausstellung ist, trete ich voll in die Schuld derer ein, die dieses Glück nicht hatten.
2. Die kopfschüttelnden Jüngeren sollen sich fragen, ob sie zum Pazifismus gewillt und fähig sind. Wenn nicht, stehen sie mit beiden Beinen in Punkt 1. und sollten auf nichts stolz sein.
3. Was hätte eigentlich, auch ohne zufälliges Mitwirken staatlicher Tyrannei, aus fast zweitausend Jahren klassischer Christenlehre samt christlicher Kunst anderes herauskommen können, als permanenter und schließlich technischer Holocaust an den Juden? Und wer das fragt, der wird sowohl von den Christen als auch von den Juden kommentarlos geschnitten – warum wohl? Darin liegt – und viele wissen das, ohne es zu sagen, das Grunddefizit dieser Geschichtsschreibung.

Werner Engel,
Nürnberg

IZ ŽENSKEGA VIDIKA

piše dr. Štefka Vavti

skritem matriarhatu, saj v resnici svetu ne vladajo moški (ali pa patriarhi), temveč njihove žene, katere pa so mediji že zdavnaj razkrinkali. Tako vsaj bi lahko – priznam, da nekoliko cinično – interpretirale pri-

Je za vsakim uspešnim moškim ženska?

spevke, ki jih čujemo okrog uspešnih moških, vsaj v ameriški in pa angleški politiki.

Kakšna pa je tozadevna slika v Avstriji? Ali imamo tudi mi kako skrito žensko, ki vlada narodu s tem, da podpira ali pa manipulira svojega moža?

Kaj pa je s Klestilovo, ki ne privoli v ločitev in bo s tem

morda še preprečila možovo kandidaturo za prihodnje volitve zveznega predsednika? Se tudi tukaj kaže moč in oblast ženske, ki stoji za moškim? Spominjam se tele izjave Klestilove: dejala je, da je skoraj 40 let sebe in svojo kariero postavljala v ozadje, da bi podpirala moža, ki zdaj od nje terja ločitev.

Imajo torej ženske res več vpliva na politiko, kot je razvidno na prvi pogled? Namreč preko svojih mož?

Če je tako, potem se sprašujem, zakaj svojega znanja, sposobnosti in vpliva ne uporabijo zase? Zakaj se skrivajo za svojimi moškimi in se zadovoljijo z neke vrste »igro s senčnimi lutkami« v ozadju?

In če ni tako, bi rada vedela, kakšen interes imajo novinarji, da v javnosti ustvarjajo sliko, kot da je uspeh moškega pravzaprav zasluga njegove žene v ozadju?

Milki Kolenik v slovo

Milka Kolenik, za prijatelje in znance kar Lombarjeva Milka, se je rodila v letu 1927 pri Lombarju v Čirkovčah. Odraščala je v tistih težkih časih, ko je nacizem že močno zasajal svoje grozeče kremplje v dušo in zemljo slovenske Koroške.

Tako je spomladi leta 1942, takrat komaj petnajstletna, morala s starši zapustiti dom, odkoder so bili izgnani v taborišče Schwarzenberg, bivši meniški samostan. Po treh letih težkega prisilnega dela po okoliških posestvih, ponižanja in trpljenja, se je z družino vrnila domov, kjer pa jo je čakalo novo ponižanje. Na njihovem domu se je šopiril tujec, in ko so prestopili prag domače hiše, ga niso prestopili kot gospodarji, temveč kot podnajemniki.

Kmalu po vrnitvi domov se je mlada Milka takoj vključila v kulturno življenje v Pliberku. Bila je zavzeta igralka in režiserka. V poznejših letih pa ni bilo prireditve, kjer ne bi bilo videti njenega nasmejanega obraza. S srcem in dušo je živela za narodno skupnost, družino in zemljo.

Pri Lombarju v Čirkovčah, kjer sta si z možem Lipejem ustvarila prijeten, topel dom, so bila vrata vedno in vsakomur odprta. In skoraj neresnično se zdi, da jo na letošnjem pohodu na Komelj ne bo več med nami. Kolikokrat nam je, ko je bilo zbirališče za pohod pri Lombarju, polna vedrosti in življenja postregla s hladno pijačo in toplo besedo.

Hvala Ti, Milka, za vse!

Kljub vsem težkim časom nikoli nisi izgubila zaupanja v človeka. In kakor si pogumno prenašala vso mladostno trpljenje, tako si pogumno prenašala tudi bolezen in klonila šele tedaj, ko je bila teža res prevelika.

V nas boš ostala takšna, kot si bila, vesela Lombarjeva Milka, odkritega nasmeha in odprtega srca.

Anita

*Ne jokajte, saj proč je muka moja,
ne bo me vila več v okovja svoja.
V tihoti naj ure pa zdaj ko poprej
živim v srcih vaših in mislih naprej!*

V blag spomin na mojo drago ženo, našo dobro mamo, sestrično, teto, taščo in babico

Milko Kolenik, roj. Lombar, katera nas je po težki bolezni v 71. letu življenja 30. aprila 1997 za vedno zapustila.

Zahvaljujemo se vsem, ki so jo tolažili v času njene bolezni, ki so ji posvetili spomin ob njeni zadnji poti, vsem, ki so darovali cvetje, govornikom, pevcem »Edinosti« in »Podjune«, župniku mag. Ivanu Olipu za pogrebne slovesnosti ter nečaku dr. Alojzu Koleniku za zdravstveno oskrbo pokojne. **Družina Kolenik**

K & K CENTER V ŠENTJANŽU

SPD »ŠENTJANŽ«

vabita na

večer

domačih umetnikov

v soboto, 10. maja 1997, ob 20. uri

RAZSTAVLJAJO: Angelika Jenko, Rozi Hafner, Flori Gabriel; bereta Mihi Péčnik in Lotte Lauritsch. Spremlava Šentjanški tamburaši.

V k & k ventru so na ogled
še razstavi »Krivi lov« in
dela Antona Repnika.

NAPET DERBI PRED 1.000 GLEDALCI

Pliberk osvojil tri točke in je sedaj 12.!

Pliberk: Matschek, Lutnik, F. Wriessnig, Krewalder, Pleschgartnerig, Besič, Höller, Hribar (75. Slamanig), Skoff, Lisič, Miklau (90. D. Wriessnig).

SAK: Preschern, S. Sadjak, Zankl, Eberhard, Kriwitz (62. Sienčnik), M. Sadjak (60. Nachbar), Škerjanec, Šmid, Grujić, Omerović.

Goli: Lisič (5., 70.) in Omerović (66.), sodnik Gajšek

Vreme je bilo kot nalašč, pa tudi kulisa gledalcev in gledalk je bila impozantna. Pliberčani so šli v tekmo z velikim optimizmom, kajti zanje gre za obstoj v regionalni ligi. Po presenetljivi zmagi na tujem proti St. Florianu je bilo moštvo izredno motivirano. In res, Pliberk je od začetka naprej močno pritiskal in v 5. minuti je po hitri menjavi z dolgo žogo domačin Lisič poslal žogo ne-

Pliberški golman Matschek je bil hitrejši od napadalcev SAK

pojavi nad Podjuno. Pliberčani pa so bili izredno nevarni na krilih in z dolgimi podajami žoge v globino. Obramba SAK je imela kar dosti težav. V 35. minuti pa je Pliberčan Hribar z močnim strelom zadel le prečko!

Po pavzi je mladi Nachbar zamenjal tokrat neuspešnega M. Sadjaka in osvežil igro SAK. Po lepi podaji Nachbarja z levega krila, ki je nekajkrat nevarno prodril v kazenski prostor, je Omerović s strelom z glavo izenačil. Toda nekaj minut navrh je bil spet na mestu izredno hiter in nevaren Lisič, ki je z neubranljivim strelom iz kratke razdalje odločil tekmo v prid Pliberčanov. SAK je še enkrat mobiliziral vse sile, toda zaman. Zmaga Pliberčanov je bila konec koncev zaslužena, boj za obstoj v regionalni ligi pa se nadaljuje.

SAK se je v primerjavi s preteklo tekmo proti Pöllau močno popravil in borbeno zaigral, problem pa je seveda realizacija možnosti in hladnokrvnost v odločilnih momentih igre. Nachbar in Sienčnik sta vsekakor poživila igro na krilih in dala tekmi nove impulze.

Izidi ostalih tekem:
WAC je na tujem premagal St. Florian z 2:0, Austria je igrala doma proti Gratkornu neodločeno 0:0, prav tako neodločeno je igral VSV proti Leibnitzu 0:0. Moštvo iz Trga je izgubilo v Rohrbachu z 0:2. Na lestvici vodi suvereno moštvo iz Welsa.

M. Š.

ODBOJKA

Dobljanke – koroške prvakinja

Cilj Dobljanek v letošnji sezoni je bila uvrstitev v play-off tekmovanje. Kot že leto poprej se je tudi letos zmagovalec v koroški ligi določil šele v zadnji tekmi play-offa. In res, Dobljanke so dosegle finale in konec aprila nastopile proti dekletom iz Wolfsberga. Favorit v tej tekmi so bile brez dvoma Wolfsberžanke in Dobljanke so šle v tekmo brez vsakršnega pritiska. Trener Mirko Rebula je svoje igralko na odločilno tekmovanje izvrstno pripravil. Skozi vso tekmo so bile boljše

od Wolfsberžank in jih prepričljivo premagale s 3:0. Trener je bil po zmagi izredno zadovoljen s svojim moštvom. Sedaj pa se z veliko vnemo pripravljajo na kvalifikacijska tekmovanja za vstop v 2. avstrijsko ligo.

Letošnja sezona je bila za SK Aich/Dob zelo uspešna. Osvojili so kar tri naslove koroških prvakov in moštvo, ki je tekmovalo v 1. avstrijski ligi, se je uvrstilo v tekmovanje za evropski pokal.

M. T.

ubranljivo za vratarja Preschernu v mrežo.

Vendar se SAK ni pustil ugnati in je celo prevzel iniciativo in stopnjeval pritisk in tempo. Sakovci so v prvem polčasu imeli kar tri lepe priložnosti in sicer Grujić, Kriwitz in Omerović. Vendar Fortuna se je skrivala za temnimi oblaki, ki so se

Kolesarjenje

»Paco« Wrolich je na kolesarski tekmi z mednarodno udeležbo na Nizozemskem osvojil odlično peto mesto. S to uvrstitvijo si je nabral spet nekaj važnih točk.

KOŠARKA

KOŠ v Salzburgu

Mladinska ekipa KOŠ na slovenski gimnaziji se je ta teden udeležila avstrijskega šolarskega prvenstva v košarki. Pod vodstvom trenerja Antona

Desno na sliki predsednik in trener kluba KOŠ prof. Anton Malle.

Malleja so mladi košarkaši prvi nastop proti Salzburgu dobili s 40:29. V drugi tekmi pretekli ponedeljek pa so bili proti prvaku z Dunaja brez možnosti in podlegli s 57:32.

Kljub temu je bilo veselje veliko, ko je pretekli petek v prostorih Zveze-Bank mag. Rudi Urban (na sliki levo) predal mladinski ekipi KOŠ komplet novih trenerk.

M.Š.

REGIONALNA LIGA

1. Wels	19	14	4	1	37:11	46
2. WAC	19	12	3	4	44:15	39
3. VSV	19	10	4	5	27:19	34
4. Leibnitz	19	9	7	3	23:16	34
5. Gratkorn	19	9	5	5	24:19	32
6. Austria	19	8	6	5	23:17	30
7. Voitsberg	19	8	4	7	26:18	28
8. Pöllau	19	6	6	7	26:28	24
9. SAK	19	7	3	9	19:25	24
10. Rohrbach	19	4	5	10	18:29	17
11. St. Florian	19	4	5	10	10:24	17
12. Pliberk	19	4	4	11	18:36	16
13. Esternberg	19	4	3	12	19:31	15
14. Trg	19	2	5	12	10:36	11

PRVENSTVENA TEKMA

SAK – St. Florian

v nedeljo, 11. 5.,
ob 17. uri
na celovškem stadionu

KOROŠKI RAZREDI

■ PODLIGA VZHOD:

Bilčovs–Podkmos		2:1 (1:0)	
ATUS Borovlje–DSG		1:2 (0:0)	
1. Šentandraž	21 14 6	1 38:14	48
2. Vetrinj	21 12 5	4 44:16	41
3. ASK	21 10 4	7 41:29	34
4. Liebenfels	21 10 4	7 29:23	34
5. Mostič	21 9 6	6 36:33	33
6. Welzenegg	21 8 6	7 23:22	30
7. Metlova	21 9 2	10 19:28	29
8. Bilčovs	21 7 6	8 33:35	27
9. DSG Borovlje	21 7 6	8 25:28	27
10. Pokrče	21 8 3	10 21:24	27
11. Podkmos	21 7 2	12 18:29	23
12. Blatograd	21 5 5	11 17:30	20
13. ATUS	21 4 7	10 23:30	19
14. Klopinj	21 4 4	13 17:43	16
10. 11. 5.: DSG Borovlje–Bilčovs			

10., 11. 5.: DSG Borovlje–Bilčovs

■ 1. RAZRED D:

Šmihel–Vovbre	0:4 (0:2)					
Žitara vas–Žel. Kapla	0:2 (0:2)					
Sele–Eitweg	0:1 (0:1)					
1. Šentpavel	21	13	4	4	40:17	43
2. Žel. Kapla	22	12	4	6	50:24	40
3. Ruda	21	10	9	2	32:16	39
4. Frantschach	22	10	7	5	32:14	37
5. Grebinj	22	10	5	7	33:24	35
6. Šmihel	22	9	4	9	38:38	31
7. Labot	22	8	4	10	37:34	28
8. Žitara vas	21	8	4	9	25:26	28
9. St. Leonhard	21	7	5	9	26:33	26
10. Eitweg	21	6	6	9	24:39	24
11. Vovbre	21	7	3	11	22:42	24
12. Maria Rojach	21	6	4	11	29:46	22
13. St. Stefan/L.	21	5	6	10	23:32	21
14. Sele	22	5	3	14	21:47	18
10., 11. 5.: St. Leonhard–Šmihel, Eitweg–Žitara vas, Vovbre–Sele, Železna Kapla–Maria Rojach						

10., 11. 5.: St. Leonhard–Šmihel, Eitweg–Žitara vas, Vovbre–Sele, Železna Kapla–Maria Rojach

■ 2. RAZRED A:

Trg II – SAK II		1:1 (1:1)				
Austria II – VSV II		4:2				
1. Pliberk II	23 16 3 4	69:35	51			
2. SAK II	23 12 6 5	60:42	42			
3. Austria II	23 13 2 8	69:41	41			
4. Trg II	23 9 4 10	49:58	31			
5. VSV II	23 4 7 12	37:56	19			
6. WAC II	23 3 2 18	30:82	11			
10. 11. 5: Sak II - VSV II, Austria II - Pliberk II						

10., 11. 5.: Sak II – VSV II, Austria II – Pliberk II

■ 2. RAZRED F:

Galicija – Mauterndorf	6:0 (4:0)
Preitenegg – Žvabek	1:1 (0:1)
Šentpeter/V. – Djekše	0:0
Važenberk – Globasnica	0:7 (0:0)
Rikarja vas – Tinje	0:6
Sinča vas – Dobrla vas	2:0
1. Globasnica	21 19 2 0 93:13 59
2. Reichenfels	21 13 3 5 43:23 42
3. Žvabek	21 13 2 6 39:26 41
4. Galicija	21 12 3 6 46:33 39
5. Sinča vas	21 10 3 8 37:27 33
6. Dobrla vas	21 8 4 9 17:27 28
7. Šentpeter/V.	20 7 6 7 33:36 27
8. Tinje	20 7 4 9 24:37 25
9. Preitenegg	20 7 2 11 14:25 23
10. Djekše	20 6 4 10 23:32 22
11. Važenberk	20 6 4 10 21:37 22
12. Rikarja vas	21 5 6 10 25:39 21
13. Mauterndorf	21 2 6 13 22:52 12
14. Grabštanj	20 2 5 13 25:55 11
10., 11. 5.: Dobrla vas-Šentpeter/V., Djekše- Rikarja vas, Žvabek-Grabštanj, Globasnica- Sinča vas, Tinje-Galicija	

10., 11. 5.: Dobrla vas–Šentpeter/V., Djekše–Rikarja va, Žvabek–Grabstajn, Globasnica–Sinča vas, Tinje–Galicija

Šahovski oreh št. 74

Tinworth – Woodland / Anglija 1957

Na odprti g liniji je črni podvojil trdnjavi in s pomočjo belopolnega lovca povezal belo vojsko. Belemu je uspelo ubraniti vse dohode do svojega kralja, vendar črni, ki je na potezi, še stopnjuje pritisk na belega kralja. Kako mu to uspeva?

Rešitev štev. 73

Napad črnih figur se odvija kar sam in za učinkovit zaključek partije se žrtvuje trdnjava. 1... Tf1+! Po izsiljenem 2. Kf1: Dh1+ in umiku belega kralja 3. Kf2 Sg4 mat! Črni skakač je zadal belemu kralju zadnji šah!

Silvo Kovač